

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

A study of the characteristics of educational institution administrators in
the 21st century Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office, Area 4

อนุสรณ์ เรียงสา, สุวิจักขณ์ มั่นสารนิยธรรม
วิทยาลัยนครราชสีมา

Anusara Riangsa , Suwichak Mansarniyatham
Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 640401320073@nmc.ac.th, wiralphat@nmc.ac.th

(Received : 25 February 2024 ; Edit : 10 March 2024; accepted : : 10 March 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 322 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aims to 1) study the characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 4 2) compare the characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Educational Service Area Office. Nakhon Ratchasima Primary Education, Area 4, classified by educational level Work experience and the size of the educational institution The sample group used in the research was 322 school administrators and teachers in the academic year 2023. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. and randomly divided into groups The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.80 - 1.00 and a confidence value for the entire questionnaire equal to 0.85. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and deviation. standard T-test and F-test

The research results found that

1. Characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 4, overall are at a high level.
2. Educational institution administrators and teachers with educational levels Work experience and the sizes of educational institutions are different There are opinions on the characteristics of educational institution administrators in the 21st century under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 4, overall and in each aspect, which are not different.

Keywords : Characteristics of educational institution administrators, 21st century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดนที่กระแสของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงต่อเนื่อง ซับซ้อนและเกี่ยวพันกัน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแต่ละสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วัสดุศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสารและโทรคมนาคม โดยนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ใช้อุปกรณ์สื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐาน เป็นการดำเนินชีวิตในโลกของการสารสนเทศ (Cyberspace) และความจริงเสมือน (Virtual Reality) และพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E- Commerce) อีกทั้งความก้าวหน้าในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในหลายด้าน ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูป ตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์กร ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ เพาพาน, 2558)

ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วนี้สถานศึกษาจะต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการปรับรูปแบบวิธีการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้จากกระบวนการได้รับความรู้และการลงลึกในความรู้ที่เป็นการสร้างสรรค์ความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการกระทำจากงานหรือจากกิจกรรมในบริบท หรือปัญหาในโลกที่เป็นจริง ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด (thinking skills) จากทักษะขั้นต่ำสู่ทักษะขั้นสูงกว่าตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) คือจากทักษะการคิดในระดับความจำ ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ไปสู่ทักษะการคิดในระดับการวิเคราะห์การประเมินค่าและการสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกใบดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 (Churches, 2008)

คุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ชี้ชัดให้เห็นถึงความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกและตัวแปรที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพในผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารที่จะประสบความสำเร็จ สามารถสนองตอบการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่นและเหมาะสม มีความรู้ในหลักการเชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม จริยธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในยุคใหม่ เพื่อนำพองค์กรประสบความสำเร็จ (ชัยยงค์ เพาพาน, 2560) มีคุณลักษณะหลายประการ อาทิ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรม ตระหนักถึงผลกระทบจากภายนอก มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ มีภาวะผู้นำแบบจูงใจใฝ่บริการ มีคุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณธรรมอันพึงประสงค์เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และฝึกทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับนักเรียน สรรค์สร้างบุคลิกภาพทางสังคมให้นักเรียน เพื่อทำให้การทำงานมีศักยภาพและเกิดประสิทธิภาพโดยการยึดหลักการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ไข ร่วมรับผิดชอบเพื่อให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า (พระภัทรชัยญาณรณ์ อุดสวาย, 2565) เพื่อให้สามารถปรับตัวในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และปฏิบัติตนให้มีคุณค่าแก่สังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการทางสังคม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาให้มีผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพที่สุด และเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ (กุลจิรา รักชนกร, 2563) ผู้นำองค์กรต่าง ๆ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะต้องเพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้มั่นคงถาวรอย่างยั่งยืน (พระมหานรินทร์ สุรบุญโญ, 2564)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาที่จะนำพา สถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคตโดยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ สูงสุดตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ดังนั้น การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ พัฒนา ความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะสูง คือมีความรู้ความสามารถมีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการ

บริหารงานให้ประสบความสำเร็จและต้องได้รับการพัฒนาและการเสริมสร้างสมรรถนะอยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจชัดเจน มีทักษะและความสามารถในการประยุกต์ศาสตร์อย่างมีศิลป์ ซึ่งแนวโน้มหรือผลของการมีสมรรถนะจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานและส่งผลช่วยสร้างความสำเร็จในระดับองค์กร ซึ่งทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะในด้านการจัดการสถานศึกษา และการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปสู่การปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา 2566 เขต 4 ประจำปีการศึกษา จำนวน 1,914 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ประจำปีการศึกษา จำนวน 322 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

- 1) ระดับการศึกษา ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 1.1) ระดับปริญญาตรี
 - 1.2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี
- 2) ประสบการณ์ในการทำงาน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.1) ต่ำกว่า 5 ปี

2.2) 5 ปี ขึ้นไป

3) ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

- 3.1) ขนาดเล็ก
- 3.2) ขนาดกลาง
- 3.3) ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Robert Wilson (2008) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ
2. การสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ
3. การสื่อสาร
4. การสร้างความสัมพันธ์และสร้างทีมงาน
5. การบริหารงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

6. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.85

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละร้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103) ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)
4. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

องค์ความรู้ใหม่

ทราบระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ
ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้

ภาพประกอบที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำ	4.47	0.20	มาก	1
2	ด้านการสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ	4.44	0.16	มาก	3
3	ด้านการสื่อสาร	4.45	0.17	มาก	2
4	ด้านการสร้างความสัมพันธ์และสร้างทีมงาน	4.43	0.18	มาก	4
5	ด้านการบริหารงาน	4.42	0.22	มาก	5
ภาพรวม		4.44	0.11	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.11) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.20) รองลงมาคือ ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.17) ด้านการสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.16) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และสร้างทีมงาน ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.18) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.22)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับ		ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป		t	p-value
		ประถมศึกษา					
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำ	4.47	0.20	4.48	0.20	.267	.790
2	ด้านการสร้างแรงจูงใจและเป็น แรงบันดาลใจ	4.44	0.17	4.44	0.15	.008	.994
3	ด้านการสื่อสาร	4.45	0.17	4.45	0.17	.167	.868
4	ด้านการสร้างความสัมพันธ์และ สร้างทีมงาน	4.44	0.18	4.44	0.16	.072	.943
5	ด้านการบริหารงาน	4.41	0.22	4.41	0.22	.033	.974
ภาพรวม		4.44	0.11	4.45	0.10	.189	.850

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำ	4.41	0.15	4.45	0.16	-1.727	.085
2	ด้านการสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ	4.42	0.15	4.40	0.15	.830	.407
3	ด้านการสื่อสาร	4.44	0.14	4.43	0.13	.455	.650
4	ด้านการสร้างความสัมพันธ์และสร้างทีมงาน	4.45	0.57	4.40	0.14	1.040	.299
5	ด้านการบริหารงาน	4.38	0.14	4.39	0.17	-.525	.600
ภาพรวม		4.41	0.12	4.40	0.07	.372	.710

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านภาวะผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	.012	2	.006	.157	.855
	ภายในกลุ่ม	12.669	319	.040		
	รวม	12.682	321			
ด้านการสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ	ระหว่างกลุ่ม	.056	2	.028	1.056	.349
	ภายในกลุ่ม	8.436	319	.026		
	รวม	8.492	321			
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	.033	2	.017	.573	.564
	ภายในกลุ่ม	9.300	319	.029		
	รวม	9.333	321			

ด้านการสร้าง	ระหว่างกลุ่ม	.004	2	.002	.061	.941
ความสัมพันธ์และสร้าง	ภายในกลุ่ม	9.875	319	.031		
ทีมงาน	รวม	9.879	321			
ด้านการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	.065	2	.033	.682	.506
	ภายในกลุ่ม	15.250	319	.048		
	รวม	15.315	321			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.005	2	.003	.221	.802
	ภายในกลุ่ม	3.937	319	.012		
	รวม	3.942	321			

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือ ด้านการสื่อสาร ด้านการสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ ด้านการ สร้างความสัมพันธ์และสร้างทีมงาน ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารมีความรู้ความ เชี่ยวชาญในด้านการศึกษาและมีประสบการณ์ทำงานที่หลากหลายในวงการการศึกษาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งใน การนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารมีความสามารถในการนำเสนอและปรับใช้นวัตกรรมในการสอนและการเรียนรู้ ในโรงเรียน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสอน หรือการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ อีกทั้งยังมีความเข้าใจและ ใส่ใจในการพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะทางวิชาการของนักเรียน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการสนับสนุน และกำลังใจ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณ บุคลากร และ สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร ศรีเมืองบุญ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ครูและ บุคลากรในสถานศึกษามีความต้องการแบบอย่างในการทำงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีความยินดีต้อนรับความหลากหลายและแนะนำการร่วมมือ กับผู้ปกครอง ครู และนักเรียนในกระบวนการการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจความสำคัญของความร่วมมือ และการสื่อสารที่ดีในการพัฒนาสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และวางแผนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรในการเพิ่มศักยภาพและ ความเชี่ยวชาญในการสอนและการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน แก้วแสง (2562) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็น ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในการสร้างแรงจูงใจและเป็นแรงบันดาลใจ มีทักษะการสื่อสารการสร้างความสัมพันธ์และสร้างทีมงาน รวมถึงการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณินันต์ กิจวิธิ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม รายด้าน และรายข้อไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่ตรงตามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และมีความสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติสร ศรีเมืองบุญ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดสัมมนา อบรม หรือคอร์สเรียนเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ทางการบริหารให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การวางแผนการเรียนรู้ การบริหารทรัพยากรทางการเงิน และการสื่อสาร

2.2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการทำงานร่วมกับทีม ฟังความคิดเห็น และสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการสร้างความร่วมมือและการพัฒนาทักษะทางการบริหารและการนำทางในทีมและสถานศึกษา

2.3 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะและความรู้ทางการบริหาร การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนและการนำการเปลี่ยนแปลง การตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน และการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองในกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

2.2 สถานศึกษาควรให้ข้อมูลเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์เกี่ยวกับระบบการศึกษา โครงสร้างการเรียนรู้ การติดตามความก้าวหน้าของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- กุลจิรา รักชนคร. (2563). การศึกษากรอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารพัฒนาการเรียนรู้ยุคใหม่, 5(2).
- คณินันต์ กิจวิจิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จุฑารัตน แก้วแสง. (2562). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็น ของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2(1).
- _____. (2560). ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. พระภัทรชัยคุณกรณ์ อุดสวาย. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสีเขียวตามหลักสัปปายะ 7 แบบมีส่วนร่วม. วารสารนวัตกรรม การจัด การศึกษาและการวิจัย. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565.
- พระมหานรินทร์ สุรบุญ. (2564). การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทาง การเมืองในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารพุทธมคค์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564).
- อดิศร ศรีเมืองบุญ. (2563). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563).
- Churches, A. (2008, 22 May). 21st Century pedagogy.
<http://edorigami.edublogs.org/2008/08/16/21st-century-pedagogy/>